

ZÍKEV HRAD.

nazývají se po jiných sídlech, totiž Bohdanči, Vrbce a Kamberce. Od nich pocházela větev *Martinických ze Chřenovic*, z nichž jeden byl r. 1705 kostelníkem v Uhelné Příbrami a potomstvo zanechal. Kdo tedy Chřenovice ke sklonku 14. století držel, není nám známo. Skorem se zdá, že Léva hrad po r. 1376 prodal a Třebetín si k Vrbce ponechal.

O vsi Chřenovicích jest známo, že ji držel ke konci 14. století již dotčený Mikuláš Kolovrat ze Chřenovic, muž velice nábožný. Kromě jiných nadání založil listem r. 1395, 6. října v Chřenovicích (na hradě ? ve vsi ?) daným kaplanstvím při kostele Chřenovském, za jehož věno dal dvůr ve vsi, lán rolí, louku, les a kromě toho platy v Pavlovicích. ¹⁾

O několik let později vládl na hradě *Hanuš Otlinger*, měštěnin Pražský, jenž podával r. 1414 k faře a ke kaplanství sv. Blažeje v Chřenovicích. ²⁾ Nedlouho potom prodal hrad s panstvím *Kunratovi Nazovi*, měštěninu na Horách Kutných, jenž přijal od hradu název “z Chřenovic” a tak se stal praotcem šlechtického rodu Nazů z Chřenovic, kteří na svém štítě dvou pruhů křížem spojených nosili. Týž r. 1418 poprvé podával faráře ke kostelu Třebetínskému. ³⁾ Seděl na hradě zdejší asi 10 let a zemřel zůstaviv vdovu Markétu, syna *Jindřicha* a dcerku *Kateřinu*, kteráž byla za živobytí otce svého (r. 1418) plat na Třebešicích koupila. Syn Jindřich byl také již 49 fl. dílu otcovského dostal, ale konečně rozdělení mezi ním a mateří ovdovělou stalo se r. 1428, 12. října, kdež obdržel Jindřich ještě 13 fl. z dědictví otcovského, neodříkáváje se tím nápadu na statky v Čechách. ⁴⁾ Jindřich, jenž se potom v Chřenovice uvázal, byl přítomen r. 1440, 17. března sjezdu čtyř krajů v Čáslavi ⁵⁾ a zplodil několik dětí, mezi nimi i M. Hanuše, s nimiž právo dědické ke vsi Košíři Hanuškově z Písku vzdal. ⁶⁾ Jeho potomek jest onen *Jan Naz z Chřenovic*, jenž r. 1474 k Ledecké výsadě pečeť svou přivěsil. ⁷⁾ Asi v ty časy prodala rodina Chřenovice a koupila si jiné statky v Čáslavsku, jména svého se však neodřeknuvši. Osudy potomní Chřenovského hradu jsou úplně neznámy. Tolik jest jisto, že přikoupen byl k panství Ledeckému, a že se již r. 1544 ani nevědělo, kdy se to stalo. Markéta Ledecká z Říčan přiznala se r. 1544 u úřadu desk zemských, že jest v držení “Chřenovského a Lacemboku hraduov pustých”. ⁸⁾

ZÍKEV (LACEMBOK) HRAD.

si sto kroků severovýchodně ode vsi Soběboře nebo Souboře spadá vysočina, na níž ves tato stojí, k potůčku, který teče od Vrbky. Důl tohoto potoka křivolakým způsobem se vinoucího zavřen jest na západě příkrými stráněmi, z nichž jedna vybíhá k východu ve skalnatý ostroh. Tento jest asi 10 metrů vysoko nad loukou čili bývalým Černým rybníkem, a jak již řečeno, strmý na třech stranách. Jen na západě souvisel ostroh ten, na němž hrad Zíkev nebo Lacembok stával, se sousední plání, na níž stojí myslivna Ostojavka; na této straně byl překopán ostroh několikrát.

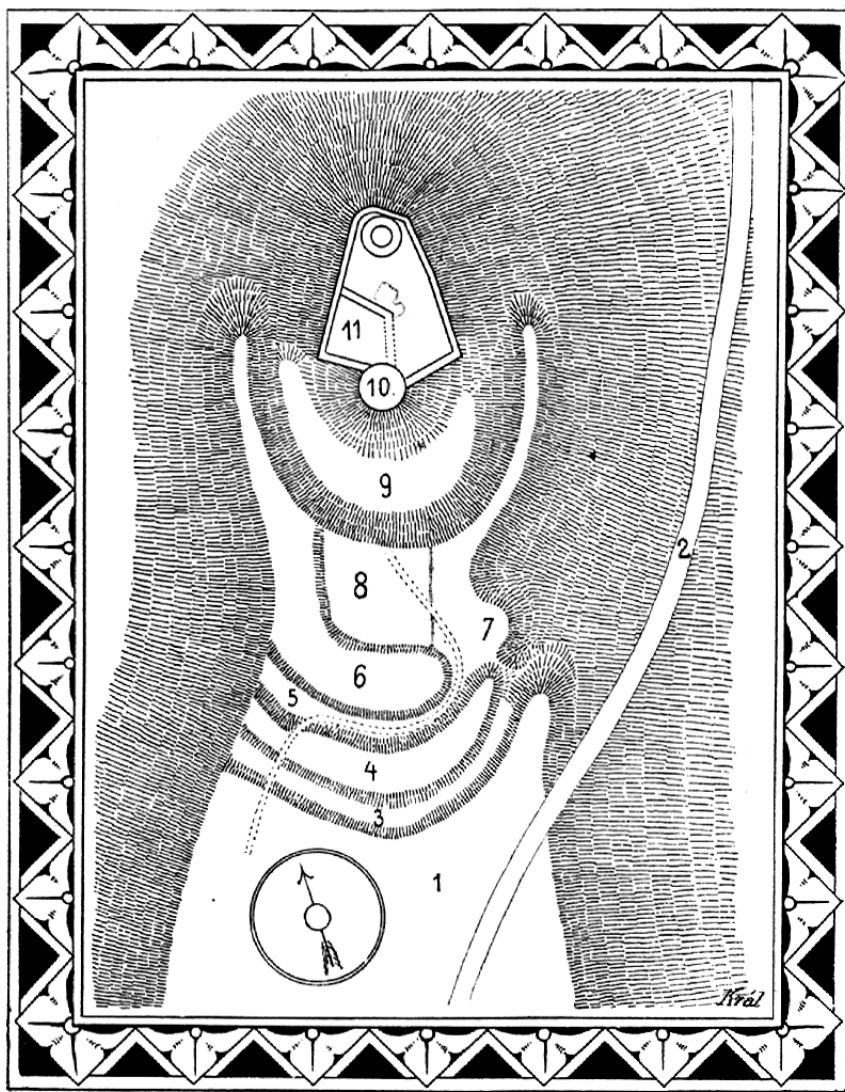
Posud dobře znáti jest bývalou cestu ke hradu, jíž se posud užívá. Cesta ta jde od Ostojavky pod samým hradem do údolí dolů, tak že se ke hradu i z údolí i s hořejška jezdit mohlo; kromě toho vedla i hořejší cesta k popluží panskému. Hezký kus od Ostojavky a asi 60-70 metrů před hradem jest ostroh přerván příkopem; následuje potom plochý sklon (nyní les), na němž dvůr poplužný, ovocné sady a jiné bývaly. Potom teprve následuje *předhradí*, oddělené od pláně příkopem, za nímž jest mohutný násep. Kdo sem přijel, jel přes příkop a násep, tuším, na jich severním konci, a jel potom mezi náspem a druhým příkopem po úzkém parkánu, objel na jižní straně druhý příkop a vjel branou vedlé polookrouhlého srubu. Všecko to bylo ohrazeno ploty, neboť po zdech není potuchy; také okolo nevelkého předhradí byly jen ploty. Od předhradí vybíhaly valy, které hrad z částí (kromě strmější strany) zavíraly. Za předhradím jest čtvrtý příkop hluboký, který dělil zadní hrad z kamene postavený.

Ze *zadního hradu* zbylo jenom málo. Brána bývala někde vedlé velké věže, po níž zbyl vysoký kopec plný kamení a rumu. Nelze již ani poznati, byla-li věž okrouhlá nebo čtverhraná. Od věže vycházely hradby, zavírajíce hrad asi do podoby hrušky založený. Pod velikou věží bylo nějaké stavení, z něhož staré základy zbyly. Na konci hradu byla snad okrouhlá věžka, aspoň tomu základy zasypané nasvědčují. Místo to slove u lidu “na hradě” a jest obrostlé lesem.

1) Borový, lib. erect. IV. 426. 2) Lib. conf. VII. D 18. 3) Ibidem K 6. 4) Chlumecký, Reg. v. Mähren I. 24. Máti žijíc ještě r. 1439 obdržela majestát krále Albrechta, aby své mohla dáti, komuž chce (arch. č. II. 205). 5) Arch. č. I. 256. 6) Tamže III. 530. 7) Archiv Ledecký. 8) DZ. 250. H 24.

ZÍKEV HRAD.

Hrad zdejší měl dvoje jméno, Zíkev a Lacembok. Ono pocházelo od nějakého staršího dvoru, toto dáno bylo hradu od zakladatele, protože tehda jako i později německé pojmenování pokládáno bylo za lepší. Bezpochyby se měl jmenovat Lanzenbach, jako hrad téhož jména v Němcích, ¹⁾ ale z úst lidu hned ve 14. století jinak slýchati nebylo než Lacembok. Okolo jeho, jak se zdá, patřilo napřed k Vrbce; aspoň první pán Zíkve byl téhož rodu, jako tehdejší držitelé Vrbky a Sačan, a tuším jejich bratr. I zdá se, že *Jaroš z Lacemboku*, jenž se v l. 1350-1374 připomíná, hrad Zíkev na díle svém založil. Pro služby, které v mládí svému králi Janovi učinil, obdržel r. 1360 majestát, aby v Hostačově, Šonově, Lipolticích

Plán Lacemboku.

Vysvětlení plánu: 1. dvořiště oddělené od pláňe příkopem (mimo výkres); 2. cesta z údolí k Ostojojce; 3. příkop; 4. násep; 5. parkánek; 6. příkop; 7. srub; 8. předhradí; 9. příkop; 10. věžiště; 11. stavení.

a Hostovlicích pivováry a krčmy zříditi mohl. ²⁾ Roku 1371 dostal od papeže pro sebe a manželku svou Aněžku milosti. Asi v ty časy založil klášterec sv. Jakuba u Svídnice. ³⁾ I zdá se, že před tím Lacembok prodal a Stradov za své sídlo zvolil. Syn jeho Jindřich byl průvodcem Husovým v Kostnici.

Hašek z Lacemboku, rodu neznámého, byl rukojmí (r. 1384) při prodeji platu v Bohdanči, ale pro nevyplnění tohoto závazku dal se kupující Předbor z Holišína r. 1393 zvésti na zboží správcův, zejména i na Haškovo zboží: v Soběboři čtyři dvory kmetcí a dvůr poplužný, Lacembok tvrz a sedm lánů lesu. ⁴⁾

Nástupce jeho byl *Prokop z Lacemboku*, jenž zde seděl s chotí svou Eliškou. Po smrti jeho bylo dědictví r. 1414 v Čáslavi za odúmrtí královskou provoláno, a poněvadž nikdo tomu neodporoval, daroval je král Václav *Martinovi Kladnému* (z Těchlovic ?) k manství Vyšehradskému. ⁵⁾ Týž také r. 1415, 23. března úředníky dvorskými zveden jest na ty dědiny, totiž Lacembok hrad, Seboboř dvůr poplužný s dvěma

1) Rkps. Roudnický VI. Fb. 5, f. 491. 2) Arch. Břevnov. Glafey, Anecd. I. 197. 2) Reg. Vat. 4) Rel. tab. I. 498. 5) DD. 15, f. 255.

ZÍKEV HRAD.

poplužimi a poli pustými, s lukami, lesy, potoky a vši zvolí a odhadány mu v 140 kopách. ¹⁾ Týž však všeho práva svého postoupil *Petrovi z Kutrovic*. ²⁾

Petr od těch časů nenazýval se rodinným jménem svým, nýbrž podle hradu nově nabytého. Roku 1417 věnoval Alžbětě choti své na Lacemboku a Seboboři 100 kop grošů českých. ³⁾ Za válek husitských byl hrad zbořen a ves také spuštěna. Dlouho po smrti Petrově a Alžbětině dědictví jejich hrad Lacembok pustý a ves Seboboř zcela pustá byly podruhé za odúmrtí provolány (r. 1457) a dány v manství t. s. Janovi z Nasetic, místosudímu, Martinovi z Božkova, písaři, a Václavovi z Baštin,

Město Ledec od strany severní.

místopísaři, úředníkům desk dvorských. Výprosníci tito nemohouce nebo nechtíce nároků svých na vrch práva dovésti, vzdali se dědictví odpírajícímu *Janovi Hadburkovi z Sobučic* (r. 1458), načež tento od úředníků dvorských na Lacembok zaveden jest. ⁴⁾ Ke sklonku téhož roku prodal *Jindřich Hadburk z Sobučic* “dědiny své manské” k Vyšehradu, hrad Lacembok pustý, jinak Zíkev, ves řečenou Seboboř celou pustou s rolemi, lukami, lesy, potoky a věno Alžbětino *Jindřichovi z Říčana* a z *Ledče* za 108 kop grošů českých, pročež hrad pustý na vždy k panství Ledeckému připojen byl. ⁵⁾ Ve vkladech desk zemských, r. 1544 a 1550 *Markétou Ledeckou z Říčana* učiněných, poselndě se připomíná jako Lacembok a Lancembok hrad pustý. ⁶⁾

1) DD. 29. 23. 2) Ibid. 15. 255. Po smrti Elišky, vdovy Prokopovy, věno její na dvoře v Seboboři vyprošeno jest Aněžkou, manželkou Kunše, purkrabí na Karlštejně (DD. 15. 264). 3) DD. II. 141. 4) Ibid. XVI. 272 a XXIII. H 1. 5) DD. V. 30, LXI. 450. Jan z Říčana a z Ledče přikoupil k tomu od Doroty panny z Řeplic a z Holejšína a Matouše odtud práva, která měli k Lacemboku po dědu svém Předborovi, dle zvodu r. 1393 učiněného (r. 1465). DD. V. 213, LXI. 486. 6) Roku 1558 dostal *Jan Podolský z Lacemboku* od Zdeňka z Lomnice, pána Ledeckého, Podol a Bohumilice (DZ. menší 231. G 13). Byl před tím erbem nadán a příjmení zvolil si po pustém hradu.

